

KRITIKA

Pomen dvojnosti v enosti

VIZUALNA UMETNOST

Tejswini Narayan Sonawane

Ena luna, eno sonce36. **grafični bienale Ljubljana**, galerija ISIS

●●●●●

Vid Lenard

Razstave, ki jih pripravi velika nagradjenka prejšnjega **Grafičnega bienala Ljubljana**, niso le logična nadgradnja bienalskega programa, temveč vzpostavljajo kontinuirano vez med generacijami umetnic in umetnikov, ki so s svojo prakso prepričali mednarodno žirijo. Tokrat je to indijska umetnica Tejswini Narayan Sonawane (1987, Solapur, Maharashtra), prejemnica velike nagrade 35. bienala, ki se predstavlja s samostojno razstavo **Ena luna, eno sonce**.

Že samo oblikovanje razstave, ki sta ga zasnovala Anja Delbello in Aljaž Vesel (Studio AA) v sodelovanju s kustosinjo Yasmín Martín Vodopivec, jasno nakazuje osnovno konceptualno premiso – dvojnost sonca in lune, svetlobe in teme, vidnega in nevidnega. Postavitev je zadržano minimalistična: osrednje delo, ustvarjeno v Ljubljani in natisnjeno na žamet, je obkroženo z izbranimi grafikami in risbami, ki razpirajo nadaljnje smeri njenega raziskovanja. Ta premišljena dramaturgija obiskovalca najprej potopi v intenzivno estetsko izkušnjo, nato pa ga vodi k premisleku o globljih kulturnih in ideoloških razsežnostih.

Sonawane obravnava vlogo ženske v družbi, stereotipe in patriarhalne prisposodbe, ki so vtakane tako v hinduistično tradicijo kot v evropsko mitologijo. Njeni liki so pogosto hibridi – polčlovek, polžival –, s čimer umetnica razgalja kolektivne predstave o ženskosti: mačka, ptica, govedo se prepletajo z moškimi in ženskimi principi. Motiv ptice deluje kot njen osebni avatar, kot bitje, ki prehaja med svetovi, med Indijo in Evropo, med telesnim in duhovnim. S tem opozarja na zahodno tradicijo dualizma, ki razdvaja, in jo sooča z hinduističnim pogledom, ki v različnosti išče enotnost.

Drugi del razstave je rekonstrukcija umetničnega ateljeja iz Indije – z nizkim ležiščem, risbami, skicami in grafičnimi matricami. Gre za prostor intimnosti, a hkrati odprto delavnico, kjer bo v času razstave potekal tudi

praktični program pod vodstvom grafičnega mojstra Jakoba Puha. Tako postane razstava več kot zgolj prikaz umetniških del: je živ prostor ustvarjalnega procesa, deljenja znanja in izkušenj.

Razstava je v vseh pogledih izjemna, saj se spretno giblje med osebno izpovedjo in univerzalnimi temami. S plastenjem in zlitjem realnega in imaginarnega Sonawane preseže okvire grafike kot medija ter odpira vprašanja ekološke povezanosti, emancipacije in duhovnosti. V tem smislu razstava smiselno nadaljuje dolgo tradicijo ljubljanskega bienala (80 let) in jo obenem na novo aktualizira: vrača ji jedro grafičnega mišljenja – zarezo, plastenje, odtis – ter jo povezuje s svetom orienta, kjer dualnost ni nujno razcep, temveč možnost za celoto, ki združuje človeka, naravo in kozmos.

Ena luna, eno sonce je razstava, ki hkrati obnavlja grafično dediščino in jo presega, saj grafiko postavlja v razmerje z risbo, instalacijo, prostorsko poslikavo in performativno skupnostjo. V času, ko družbeni dualizmi razkrajajo tkivo skupnosti, Sonawane pokaže, da je umetnost lahko prostor povezovanja – materialna in duhovna praksa, ki odpira možnost enosti. x

Razstava je v vseh pogledih izjemna, saj se spretno giblje med osebno izpovedjo in univerzalnimi temami. S plastenjem in zlitjem realnega in imaginarnega Sonawane preseže okvire grafike kot medija ter odpira vprašanja ekološke povezanosti, emancipacije in duhovnosti.

Tejswini Narayan Sonawane: Migrant III, 2018, jedkanica 📷 Jaka Babnik/ Arhiv **MGLC**